

Talán Szeged is.

Talán Szeged is tesz valamit. Talán Szegeden is jegyezték hadikölcsönt. Talán Szeged is áldoz a jótékonyaság oltárán. Talán Szeged is gondoskodik a rokkantjairól, árváiról, özvegyeiről. Ha jól emlékszünk, talán Szeged sem hagyta éhen halni az elmúlt rettenetes télen szegényeit. Ha jól emlékszünk, egy városnak sem volt olyan bőkezű Mecenása, akinek jóvoltából 120.000 korona állt volna rendelkezésre azzal a céllal, hogy a legkeservesebb téli hónapokban a legszegényebb emberek százait és ezreit lehessen ellátni meleg levessel, párolgó főzelékkel, izletes hussal és finom tésztával. Talán Szegednek volt.

Mindezt pedig nem azért tesszük szavá, mintha bárki is kétségbe vonta volna hatóságunk, vezető embereink és — igen: ki merjük mondani — sajtóunk agilitását, és értékén alul kívánná méltányolni munkásságuk eredményét. De úgy látjuk egyes jelenségekből, hogy a nagyobb vidéki városok versenyében nagyobb roham készül, mint aminőben valaha futtattak. Az egyik erre a célra adott legtöbbet, a másik arra, a harmadikról kétségtelen, hogy az emberek szíve abban a városban leginkább bővü, a negyedikről, hogy ott legbájosabb az asszonyok mosolya és az ötödikben használatát vitathatatlanul a legtöbb bajszpedrót. Van város, amelyik minden tekintetben magának vindikálja az elsőséget.

Mit csináljon Szeged ebben a hatalmas és bőséges versenyben? Azzal álljon elő, hogy a legnagyobb vidéki város, hogy legtöbb a lakosa, hogy legnagyobb a vagyona, hogy az intézmények egész sokaságát tartja fenn a saját erejéből, hogy csak a negyedik hadikölcsönre három milliót jegyzett, tehát többet, mint amennyit sok nagy város a négyre összesen, hogy félmillió körül van az összeg, amit a város maga adott a hadijótékonyaság szent céljaira és hogy negyedmilió körül áll rendelkezésre a rokkantak támogatására? Hivalkodjunk-e azokkal a milliókkal, amiket a polgárság jegyzett a négy hadikölcsönre és azokkal az ezresekkel, amiket az áldozatkészségben kifogyhatatlan szegedi nép adott a legkülönbözőbb és sok-sok jótékony célra?

Ne tegyük. Maradjunk ezen a versenyen kívül és tartsuk meg továbbra is a *kritikai* hangot. Önmagunkkal és egymással szemben. Nem igaz, hogy bármiben is mi vagyunk az elsők, nem igaz, hogy legtöbbet tettünk, nem igaz, hogy két kézzel adtunk. Keveset tettünk és csak a balkezünk volt adakozó, az is úgy, hogy a jobb mindig tudott róla. Mindig többet, mindig többet, amíg józanul és gazdaságosan adni lehet, amíg az erők okos fokozásával serényen és jól alkotni tudunk. Mindig többet, amíg erőnk értékére és hatalmára az ország magától ébred, mindig többet, amíg áldott akarásunk üres telkeinkre népes ipartelepeket, vágányainkra hatalmas teherforgalmat, üzleteinkbe sok-sok idegent, szegényeink lakásaiába is jólétet, utcáinkra és tereinkre is egészséget varázsol.

Mindig többet a tettekből, mindig többet, mindig többet. Előre a hazafiúi megértés és áldozatkészség szent útján, az öntudatos és gazdag programú városépítés rögzös pályáján. És csak ha már sok más helyen nőtt magasra a szók áradata, hogy én vagyok az első, hogy én, hogy én, hogy én tettem a legjobban, én adtam a legtöbbet, akkor álljon elő Szeged szerényen, a mindig munkás ember nyugalmaival és a mindig adakozó egyszerűségével és jelentse be röviden, szerényen:

— Talán Szeged is.

Növekvő olasz mozgalom a semlegességért és a békéért.

— Az olasz forradalmárok milánói kongresszusa a békepártiak ellen. —

Lugano, május 25. A „Fascik“-nak, azaz a forradalmár hadi klubnak most nyílt meg a kongresszusa Milanóban. Ennek a tárgyalásaiból ijesztő módon derül ki, milyenné lett a hangulat Olaszországban. A kongresszus „Le a barbárokkal! Le Németországgal! Éljen Olaszország! Éljen a civilizáció!“ kiáltásokkal nyílt meg. Utána az elnök a legfontosabb kötelességnek azt jelezte, hogy az országban mindenfelé felbukkant rémhírekkel és pesszimizmussal szemben a legérélyesebb módon vegyük fel a harcot. A neutralizmus ma bátrabban veti fel a fejét, mint valaha, hogy a népet deprimálja és elbátortalanítsa. Hiszen a fascik is akarják a békét, de csakis olyant, aminőt Franciaország és Anglia akar, békét a német militarizmus szétrombolásával.

Azután a fasci-mozgalom referense *Bianchi* rámutat arra a romboló hatásra, amelyet a szocialisták és klerikálisok által szemérmetlenül üzött békepropaganda gyakorol. A nagyobb városokban könnyebb ezzel a propagandával szembeszállni, nem úgy azonban a vidéken. Ha nem volnának a forradalmár fascik, Róma, Milanó, Genua és más nagy városok proletariátusa már rég erőszakos módon juttatta volna kifejezésre a háboru iránti gyűlöletét. Így azonban a „piazza“ feken tartja őket. Sürgősen szükséges, hogy a piazza-pártok megakadályozzák a háboruellenes propagandát és gátat vessenek a nép fokozódó demoralizációjának.

Turin város referense is arról tett jelentést, hogy ott is erősen növekszik a neutralis mozgalom és hogy részben a sajtó is ennek érdekében működik. Ugyancsak kedvezőtlenek Ferrara, Bergamo és más városok referenseinek a jelentései is. Annál kedvezőbb Genua jelentése. Ott a háborus mozgalom annyira gyökeret vert, hogy a szocialista párt huszonöt tagra olvadt le. Ezzel szemben azonban a klerikálisok propagandája különösen veszélyes Genuában. Róma referense arról számol be, hogy ott a fascio sok tagot veszített el. Egyébként panaszkodik a kormány merevsége ellen, amelynek a római fascio a központi bizottság megbízásából hasztalan nyújtott be memorandumot. A referens aztán így folytatja: „Ha a háboru szerencsétlenül is végződne, ami természetesen ki van zárva, mi közünk hozzá? A felelősök érte bizonyára nem mi vagyunk, hanem a kormány az ő nem tiszta kül- és belpolitikájával és sok-sok hibájával. Persze eddig nem választhattuk el a magunk felelősségét a kormányétól, ha nem akartunk a nép előtt kellemetlen benyomást kelteni.“

Sondrio referense a vidék aggodalmát keltő, háboruellenes hangulatát vázolja, mert a hadba vonultak családjai inséget szenvednek és aggodalommal néznek a jövő elé. *Zuccarini* delegátus rámutat arra a súlyos veszélyre, amelyet ma a neutralizmus jelent a háboru szempontjából. *Bianchi* szerint a kormány legelső feladata, az Olasz-

országban levő német vagyoni lefoglalása és minden belső ellenség elfogatása. *Paoloni* (Róma) azokat az okokat fejtegeti, miért ment a piazza eddig a kormánnyal: „A monarchia mellé állottunk, mert a monarchia és az uralkodóház a háboru mellett, a polgári pártok nagy többsége azonban a háboru ellen és a régi hármasszövetség mellett volt. Miért buktatnók meg tehát a dinasztit? Ez a háboru végét jelentené. A kormány ugyan merev és minden, csak ideális háborus kormány nem, mindazáltal *Salandra* mégis csak a legjobb államférfi, akit a háboru számára kívánhattunk. Különben mi közünk a kormány felelősségéhez, ha a háboru rosszul folyik? A mi célunk csak az legyen, hogy a háboru jól végződjék, ha mi magunk közben a kerekéi alá is kerülünk. (Viharos tetszés.) Mindenesetre óvakodnunk kell a pesszimizmustól és a bátortalaniságtól, mert mit mondjunk akkor a tömegnek? Ellenkezőleg, optimizmust kell tanúsítanunk. Ez a mostani pillanat parancsa.

A kongresszus folyamán az anarchista *Rygier* Mária a kormánynak a békebarátokkal szemben tanúsított tulságos enyhésége ellen panaszkodott. Drákói eljárást követel a békebarátok ellen. Botrány, hogy dacára a háborus állapotnak, aránylag csak kevés neutralista van bebörtönözve. Ez az enyhesség a béke melletti elemeket csak újabb szégyenletes tettekre és a néplélek további megmérgezésére bátorítja. A nőszőnök élénk tetszés mellett ezzel fejezte be a beszédjét: „Ma a háboru az Alpok közt tombol, holnap már a városokban és falvakban fog dúlni, ahol a békepártiak bosszuérzettől elteltén fogják magukat a háboru barátaira vetni.“

Olaszország nem akar résztvenni a párisi gazdasági tanácskozáson.

Berlin, május 25. Luganóból jelentik: A connaughti herceg, aki jelenleg Rómában van, nagy erőfeszítést tesz, hogy az olaszoknak az olasz katonai vállalkozással való elégedetlenségét csillapítsa. A herceg hosszabb ideig tanácskozott a királynéval és *Sonnino*-val és azt tervezi, hogy a pápát is fölkeresi, azután pedig a királyhoz megy a főhadszállásra. Azonban már most is bizonyos, hogy kudarcot vallott az a fáradozása, hogy Olaszország résztvegyen a párisi gazdasági tanácskozáson, mert Olaszország erről végleg lemondott.

Tittoni külügyminiszter-jelölt.

Rotterdam, május 25. A *Libertatea*-nak jelentik Luganóból: *Tittonit*, Olaszország párisi nagykövetét *Viktor Emánuel* király sürgősen a főhadszállásra hívta. Azt beszél, hogy *Tittonit* állásából visszahívják, mert valószínű, hogy kormányváltás esetén az új kabinetben *Sonnino* helyett *Tittoni* lesz a külügyminiszter.